ايشته بو سبيدن مطالعه‌يى درجهٔ حب معرفتپروری‌يه مقنع بر دليل عد ايتمكده‌ىز . مراتب تحصيلده اك زياده دقت ايديله‌جك شى قرائت ومطالعه آره‌سنده‌كى فرق تميز ايتمكدر . قاره ايله مطالع يننده برينك شويله اوقوبوب كچه‌رك ، ديكرينك روح سطوره، لب ومعنايه نفوذه چاليشه‌جق تزييد ادراكه چاليشمسيدر. اولكينك ثمرهٔ غيرتى نقش بر آب قيلندن بريكينك نتيجهٔ ورزشى محكوكات توعندندر . ايكيسنده دلسيان عارض اولسه‌ده مطالع محفوظاتى ، مستدركاتى اك قوى اساس اوزرينه بنا ايتديكى ايچون قازانير . هاليك بتون صفحاتى ، بتون دقايقى تفحص ايتمش اولدقلرى بوكون جمله‌نك تحت اعترافنده بولنان علماء اسلاميه بو ايكى لازمهٔ تحصيلده نه كبى فروق مهمه كورمشلر ؟ بر بحث مهم دها كه تدقيقه ، تفصيله سزا .

بزم ايشتديكمزه ، اوقوبوب آكلاديغمزه كوره علماء مشارليهم كلهٔ تحصيلده‌كى قوت معنايى حقيله ادراك ايتدكلرى ايچون لوازم تعليم وآداب تعلمى تعريف صره‌سنده قرائت و مطالعه آره‌سنده‌كى فروق مهمه‌يى‌ده ارائه ايتمشلر . هر هانكى مسلكده اولورايسه اولسون ابتداسنده آداب موضوعه‌يى اوكرنمك، اوكا رعايت ايچون برعزم وجدانى طوپق كركدركه مدارج ترقى‌يى قطع ايديله بيلسون . بوكا حب صنعت ومسلك تعبير اولنور . بو فكر ثابت تعالى پرستى بوكون عالم انسانيتده مدار افتخاراولان بتون اعاظم علمانك سالك اولدقرى منهاج سديدردر. ايشته قدربلند معرفت آموزى سينهٔ احترام اعصارده محفوظ طورمقده اولان مدنيت اسلاميه خادمينى بورالرنى‌ده نظر دقته آلمشلردر . همان هر كتابك ابتداسنده آداب تعليم ديه معلمه تنبيه شرائط تعليم سرنامه‌سى آلتنده خطابى متعلمه توجيه ايدرلر . كرك معلمك، كرك متعلمك اك اوفاق خط حركتى بيله تعيين ايده‌رك قدر معرفتى تنويه ايدرلر. دقت، محبت علم ومعرفت ، اطاعت وحرمت، كبى فضائل حقنده اوزون اوزادى‌يه تشريحاتده بولورلر . هله موضوعات علومه متعلق كتابلرده بونحث دها زياده مشروح ومفصل اولدقى بازلرلش، حقيقةً برطريقهٔ نافعه تعقيب اولنمشدر. خرده‌ينانه بردقت ايله بونحثى بازانلر ايچز كلامده‌كى قدرت تبليغه‌يى‌ده دوشونه‌رك ضروب امثال آره‌سنده نه‌كبى حقائق جزيله يادكار براقشلردر ؟ بوجهتى اهل تقدير وتتبعه ترك ايدرز.

كتابك « خيرالايس » اولدينى حقنده اسكدنبرى متعارف اولان حقيقت مطالعه‌يه « غذاى روح » تشبيه ايديسنك اضافه‌سيله‌ده تعالى ايتمشدر . كيمى وجدانه ، كيمى جسم وجانه طوقونان اذواقى بيهوده‌دن نه‌فائده؟ كتاب ، البته اك خيرلى رفيق، اك صميمى دوستدر. هر صحيفه‌سنى چويردكجه انسان روحاً درجه ، درجه يوپور. بوسعيك اخلاقى ومعنويانده ، افعال ومادياندە تأثيرى پك بيوكدر . اوقويانلراوقومق ايچون آرزو ايدنلر، حس ايدنلر، فكر مطالعه ايله متحلى بولنانلر شبه‌سز بخياردرلر . حمد اولسون بزلره بو فكر پك قديم بر اعتياد معرفت‌يستيدر. كوچكدنبرى پرده بر كاغد كورسه‌ك قالدىررز. بوده اوصفحهٔ بياضك نقطهٔ كبريا نمود حقه جاى تحرير اوله‌بيلمسنى ملاحظه‌دن متولد بر اثر تفخيم ، معرفت الهيه‌يه واسطهٔ عظما بولنان كتاب الهى تجليلاً ورهبر حقائق اولان مدونات مخلده‌يى تذكاراً محسوس برحس قديمدر.

ايشته قرائت ومطالعه آره‌سنده‌كى فرقلرى تدبين بحثى ، سوزمزى بورالره قدر سوق ايتدى .

***

رفقادن برذات واردركه كتاب مطالعه‌سنى پك سور. كچن كون رفيقمك تيمور صوياسى ايله كوزلجه ايصلمش اوطه‌سنه كيردكم زمان ماصه‌سنك اوزرنده خلى كتاب وار ايدى . اوتودهٔ قيمتدار ايچنده كوزمه « نوسال عافيت » ايلديشدى . تدريجى برنفاست اهتمامكارانه ، هرسطرندن عيان براهتمام نفاستپرورانه ايله ساحه آراى انتشار اولان بو كوزل جلدلرك يالكز ايكيسنى اوقومش، دردنجيسنى‌ده حقنده برمقالهٔ تقديريه يازان بررفيقمك النده كورمش ايدم . درحال رجاى اعاره‌ده بولندم . اوه كلديكم زمان برجلدينه اولسون شويله كوز كزديرمك فكرى‌نى اپى مشغول ايتدى . برقاچ كيجه هپ استفاده‌لى مطالعه ايله محظوظ قالدم .

انسان نه‌يه ممنون اولسون ؟ طبع نفيس، افاده سليس . سرلوحه‌لر بيله منتخب . مباحث محرره، ترقيات طبيعيه، عائله حفظ الصحه‌سى ديناللر فصل مخصوص قيمتداره عائد . صقيلمه‌دن ، فنك اوآغير، طويل، فهمى عسير افادانه تصادف ايتمه‌دن نيجه دقائقه عقل ايردىرىيور. اوچنجى جلد المده . اواين كتاب تأمين صحت واستراحت عموميه‌يه كافل بولسان علو اجراآت وتعطفات حضرت خلافتپناهى‌يى بر لسان شكران ايله ناطق . جملهٔ مبرات سنهٔ همايوندن بولنان حميديه چشمه‌لرى وكاغدخانه آب مصفاسى حقنده نه كوزل بازيلر يازلش . مدار حيات اولان هوا حقنده‌كى ايضاحات غايت مقنع .

« ابن سينا » نام عاليسى اوزرنده طوريورم . بو حكيم اشهر ، مدنيت اسلاميه اركاندن . نوسال بو ويوكى اطباى اسلاميه‌نك خلاصهٔ افكاروسط لعانى، فن وصنعت بولنده‌كى زبدهٔ انطباعاتى ومشار اليهمك مظهر دهاسى اولان اساتذهٔ قديم عثمانيك حقايق ابداعاتى حقنده يازيله‌جق اك طوغرى سوزلرك بنه اسلام وعثمانى قلمندن چقمسى لازم كلديكنى مستشرقين نه قدر تقديركارانه يازى يازسه‌لر برلر حقنده تدقيقاته مستعد اولدقلرينى يازيور. پاستور حقنده‌كى تقديراتى‌ده اوقودقدن صكره « جه‌نه‌ر وچچك آشيسى » بحثنده طوردم . چيچك مهلك بر خسته‌لكى حكمسز براقان بر « دواى مؤثر وامين »ك صاحبى. بتون انسانيت « جه‌نه‌ر »ى طانير. نوسالك تعبيرى وجهله اختراع ايلمك دواى حياتىٔ مؤثردر. بنه اوراده دنيليوركه: « بوعلاجك صورت كشفنده (جه‌نه‌ر) ك اوزمان بزم استانبولده، پايلان، چوجقدن چوجغه نقل و « خفيف بر چچك ايله آغيرلندن صاقينمق » اصول قديمه دائر انكليز سفيرينك زوجه‌سى طرفندن وبريلان برلايحه‌دن اقتباس فكرايلديكى بيان ايديليور ايمه‌ده ـ بوروايت وبيان صحيح اولسه بيله ـ اوفاق برمخاطره‌دن بويله بركشف بديع وحيرتخشا اقتطاف ايدن ذكاى خارقه‌نما هرحالده دها زياده سزاوار تقدير واعتلادر . »

جه‌نه‌رك، بوكاشف شهيرك تقدير كشفنه عائد افاداتى تصديق ايله برابر اقتباس فكر ايتديكى بيان اولنان لايحه وسائره حقنده مضبوط تاريخ اولان حقيقتك كلياً يا كاش يازلديغى بيان ايدرز. ايشته هم بودهولى تصحيح ايتمك همه‌ده اثمار مطالعه‌دن برينى قارئينه اهدا ايتمك ايستورم :

فكر هاجزانه‌مزه قابرايسه بوياده‌كى ذهول ، مقصددن خارج عد ايدلديكى ايچون تدمات تاريخيه‌يه لزوم كورولمسندن نشأت ايلمشدر. صاحب كتابك بونده‌كى معذرتى دركارا ولمقله‌برابر مادام، كه مسألهٔ رواية اولسون، يازمه، لزوم كورمشلر. برآز دها تعميقه احتياج اولديغى‌ده تصديق ايتمكى لازم كلير. اعتقاد نده‌يز. الاثى تغليط ايدن برروايت اوسطور آره‌سنده جاى قبول بولامق كركدى . جه‌نه‌رك اقتباس فكر ايتديكى بيان ايديلان لايحه ايله تاريخك ممالك عثمانيه‌ده آشى ظهورى حقنده‌كى افاداتى آيرى، آيرى شيلردر. جه‌نه‌ر تلقيح بقرى‌يى اولايحه‌دن اقتباساً بولامشدر . اوزمان اوروپاده عمومسله قبول ايديلان تلقيح جدرى‌يى ايفايه مأمور اولوب كويدن كويه كزركن بعض اهالىٔ قرايه آشيدن بحث آچمق ايستمه‌دكده اهالىٔ مرقومه جيچك علتى نصل شيدر ديمكله طبيب مشارااليه آنلره چچكى تعريف ايتمش . ايچلرندن بعضلرى بونك ديديكى بزم اينكلرك ممه‌سنده ظهور ايدوب‌ده چوبانلرك بارماقلرينه سرايته‌جقان چيبانلر اولمسون ديمشلر. بوسوزلر اوكاشف شهيرك نظر دقتنى جلب ايدوب تحقيق ماده‌يه قالقيشمش. تدقيق نظر ايتدكده اهالىٔ مرقومه‌نك بارمقلرنده چيچك لكه‌سى كورمش. نهايت بوسالك ديديكى كبى حديث تفكر وامور عمليه‌ده ذوق مخصوص ايله متحلى بولنان جه‌نه‌ر يكرمى سنه اوغراشه‌رق اينك آشيسنى بولمشدر .

اما آشينك ابتداى ظهورى ممالك شاهانه‌در . تاريخ شويله ديبور: شويله كه « خفيف چيچك چقارمش اولان چوجقلرك قبارمش وطولمش اولان چيچكلرينك صوينى آلوب وهنوز چيچك چقارمامش برچوجغك قولى چيزوب اول صويى سوره‌رك آشى ايلدكارى پرده برقبارجق چيقوب انكله اول چوجق بوينى صاوشديره‌رق چيچك خسته‌لكندن خلاص بولوردى . »

بوآشينك محسناتى كورن وحق كندى چوجقلرنده تجربه‌سنى اجرا ايتديرن بيك بوز وتوزسنهٔ تجربه‌سنده نزد دولت عليه‌ده مقيم انكلتره سفيرينك زوجه‌سى مادام مونته‌كودر . نتيجهٔ مشاهدات وتجاربنى حاوى انكلتره‌يه برمكتوب يازمش واواصورتله تلقيح جدرى تدريجاً اوروپايه يازلمشدر . اوچ يوز سنهٔ هجريه‌سندن اول كان اطباى اسلاميه چيچك علتندن بحث ايتمامشلردر . بوندن اولا بحث ايدن حكمانك سرفرازى (محمد بن زكريا ابوبكر رازى) در . حتى بوپايده باشليجه‌لر برسالهٔ قلمه آلمشدر. سكره ابن سينا دخى بوكا دائر برچوق بحثلر يازمشدر . فقط ممالك شاهانه‌ده من القديم مستعمل اولان تلقيح جدرى ايله بونجلرك ماسبقى يوقدر. (جه‌نه‌ر)ك كشفى ايله توسالك بحث ايتديكى لايحه ـ طبيعى مكتوب اوله‌ـ حق ـ آره ـ سنده ارتباط اولدقى كبى حتى تاريخ بو آشيدك صورت استعمالندن بحث ايديبورده تاريخ ظهورينى كوستره‌مور و علاوةً تلقيح جدرى‌يى تلقيح بقرى ايله قاريشدىرمىور وجه‌نه‌رك اختراعى مخترعات طبيه‌نك اقفى اولمق اوزره تلقى ايليور . زيرا تلقيح بقرى‌يى تماماً نهاكلمسز عد ايديبور . تاريخ وكيفيت ظهورندن بحث ايتديكى صره‌ده ديبوركه :

« قالدى كه بوبايده بزه سند اوله‌جق شى انجق مادام مونته‌كونك بروجه سابق لوندره‌يه يازمش اولديغى مكتوبيدر . مادام مونته‌كو ايسه مكتوب مذكورى (١٧١٧) سنهٔ ميلاديه‌سى نيسان فرنكيسنك برى تاريخله يازمش اولوب مقتضاى مأله كوره اولوقت آشى كيفى اصول عادت وبلكه برنوع صنعت حكمنه كيرمش اولسنه نظراً اندن خيلى سنه‌لر مقدم بو ماده جارى بدوكنه حكم اولور وآشى ماده‌سى طبابته داخل اولوب‌ده اوروپادن ممالك دولت عليه‌يه كاردن مقدم بزده بوخصوصك موجود اولديغى بعض ثقه‌دن مسموعمز اولمشدر. فقط موجدى وكيفيت ايجادى مجهولمزدر . »

آرتق شو ايضاحاتدن سكره جه‌نه‌رك اختراع انفى ايله كتاب مذكورك بحث ايتديكى روايت آره‌سنده هيچ بر ارتباط اولديغى وبوكون نفع جهانه شامل اولان اودوانك صورت ايجادى بشقه اسباب وتصادفاته تابع بولنديغى آكلاشيلير ظن ايدرز. نامى نسيان ناپذير اولان جه‌نه‌رك فكر وسعيى بشقه مؤثراته تابع اولمشدر. توضيحاً للمدعى مادام مونته‌كونك‌ده مكتوبى آتى‌يه درج ايديبورز:

« علل وامراض بحثنده بزه برشى سويليه‌يم كه بالذات بوراده بولنمقلغكزى آرزو ونمى ايتديررز . بزم يننمزده غايت وخيم العاقبه وعمومى اولان چيچك علتى بوراده آشى تعبير اولنور بر آشى اختراعيله بتون بتون ضررسز برشى اولمشدر. بوراده برطاقم قاديلر وارکه بونى صنعت اتخاذ ايدوب يازك شدتلى صيجاقلرى كچركدن صكره كوز قصلده ايلول آينده اجراايدرلر. شويله كه نيجه آدملر احبابنه خبركوندروب آشيلاغى ايسترميسين ديو استفسار ايدرلر وبرقاچ كشى تفرجه كيدرلر. تمام اوصره‌ده براختيار قاپن برجوزقبوغى ايچنده اك ايوچچك چيقارمش اولانلردن برينك چيچكى جراحتى كنوروب هانكى طمارکدن آشيلاغى ايسترسين ديه هركسه سؤال ايدر واكا كوره اول طمارى دلركه آچيلى انجق برطرمق آچيلى قدر اوله‌بيلور. اورايه ايكينه‌نك آله بيلديكى قدر ـ راحت الفا ايدر واوزرينه بريارم جوزقوبغى قپادير. كرك چوجقلر وكرك ساثرلرى آشيلاندقدن صكره اقشامه قدر اوينايوب اكلنورلر وافشامدن صكره كندولرينى حمى آلوب ايكى كون ونادراً اوچ كون قدربتاقده طورمغه مجبوراولورلر . بوزلرنده يكرمى اوتوز قدر چيچك چيقديغى نادراولوب آنلرك دخى اصلالكمسى قالماز وسكز كون ظرفنده برؤنام كلور . چيچكلرى تمام اولدقلرى وقت آشى اوريلان برلردن برر صولى ماده آقار هيچ شبهه ايقمم كه تخفيف مرضه بونك چوق مدخلى واردر . نيجه بيك كشيلر هر سنه بو عمليانى اجرا ايتديريورلر .

فرانسه ايپاچيسى ديبوركه : بزلرده اكلنجه ايچون ايلجه‌لره كيدلديكى كبى بوراده دخى هركس چچك چيقارمغى بر تفرج اتخاذ ايديبور . آشيلانوبده تلف اولان هيچ يوقدر وبو تجربه‌لرك نتيجه‌سندن بكا نه درجه‌لرده امنيت كلش اولديغى كندى چوجغمه بايديره‌جغم ديديكمله سزك دخى معلوم وبجزومكز اولور . »

مصطفى خلوصى

حوادث متفرقه

ادرنه ولايتى تلغراف وپوسته باش مديريتى باش كتابتنه حاص حلمى بك وولايت مشارالياه دفترخاقانى اداره‌سى ايكنجى كتابتنه ترفيعاً اوچنجى كاتبى حسن و اوچنجى كتابتنه طاپو صندوق امينى احمد وفيق وصندوق امينلكنه امين سابق هاشم افندىلر تعيين اولنمشلردر .

— پوستهٔ خديويه‌نك قپودان غانه‌جى قوماندا. سنده‌كى عثمانيه واپورى كانون ثانى افرنجينك يكرمى التنجى پازارايرتسى كونى اسكندريه‌دن لنجامزه كلمك ويكرمى سكزنجى صالى كونى بعدالظهر ساعت درتده لنجامزدن حركتله دللو ، ازمير وپيره‌يه اوغرايه‌رق اسكندريه‌يه كيده‌جكدر .

مذكور قومپانيه‌نك قپودان مه‌ليغ قوماندا سنده‌كى دفهليه واپورى كانون ثانى افرنجينك يكرمى بشنجى جمعه ايرتسى كونى بعدالظهر ساعت درتده لنجامزدن حركتله كلبولى، قلعهٔ سلطانيه، مدللو، ازمير، سافز، ردوس، مرسين، اسكندرون، طرابلس شام بيروت، حفا ، يافه و پورسعيده اوغرايه‌رق اسكندريه‌يه كيده‌جكدر .

اولديغندن هركزديكى بوريديكى پرده بنى مدح ايتمكله برابر حتى سوزينك بر تأثير حاصل ايده‌بيله‌جكى خسته‌لره‌ده بنى توصيه ايتمكه باشلامش ايدى .

برصباح ساعت يدى‌يه كلامش ايدى. هنوز يتاقده اولديغم بروقتده خدمتجينك حيزلى حيزلى قپويه اورمسندن اويانديم .

خدمتجى، (پادينغتون) موقفى مأمورلرندن ايكى كشينك معاينه اوطه‌سنده بنى بكله‌مكده اولدقلرينى خبر ويردى. بوشمندوفر مأمورلرينك بعض دفعه يك تهلكه‌لى برصورتده جريحه‌دار اولدقلرينى درخاطر ايدرك افاقهٔ وقت ايتمه‌دن كيتدم. اشغى‌يه ايتمك اوزره مرديون باشنه كلديكم صره‌ده معاينه اوطه‌سنده اسكى دوستم اولان موقف سر مأمورى جيقه‌رق قپويى قپادى، ايله جيقديغى اوطه‌يى كوستره‌رك:

— اوراده‌در. فقط قاچه‌ميه‌جقدر .

ديدى. بونك بوسوزى اوزرينه حيرتله:

— اوراده اولان كيمدر؟

بووقعه برچوق دفعه غزته‌ستونلرينه درج ايدلمشدى . لكن غزته صحيفه‌لرنده كوريلان قيصه‌بر بنددقتله توسيع ايديلن ومحتوى اولدقلرى اسرارى تدريجاً اظهار ايدن سلسلهٔ وقايع قدر قارئينك فكرينى اويانديرمز . مسئله‌نك تفرعاتى اوزمانلر قارئين اوزرنده بر تأثير عميق اجرا ايلمش وتاريخدن ايكى سنه كچديكى خالده بوتأثير زائل اولمامشدر.

ازدواجدن هنوز بر قاچ آى مرور ايلمشدى. ١٨٨٩ سنه‌سى اواسطنده ملكيه مأمورلرندن اولان خسته‌لرى تداوى ايله مشغول بولنديغم صره‌ده دائما (باكى) جاده‌سنده اقامت ايدن دوستم (شرلوق هولمسه) اولان زيارتلريمى وقتك عدم مساعده‌سنه مبنى برآز سيركلشديرمشدم. بكا مراجعت ايدن خسته‌لر كيتدكجه تزايد ايلديكى كبى (پادينغتون) موقفى جوارنده اقامت ايتمكلكم حسبيله شمندوفر مأمورلرندن براى تداوى مراجعت ايدنلر بولنيورايدى. بومأمورلردن بريسى تداوى واهتماتم ايله شفايابدى. بى كورنجه ديدى كه:

— سزى بوقدرايركن راحتسزايتديكمدن طولايى عفويكزى تمنى ايدرم . بواقشام غايت فجيع برقضايه اوغرادم . بوصباح ترنله (پادينغتون) استاسيوننه كلدرك بردوقتور تحرى ايلديكم انسانده بنى بورايه كوندردىلر خدمتجى‌يه قارتمى ويردم ايسه‌ده ايشته اوده قارتى بوراده ماصه اوزرنده اونوتمش .

قارتى آلدم اوقودم . قارت اوزرنده شو كلملر محررايدى :

(مهندس (ويقتورهاترله‌ى) ويقتوريا جاده‌سنده نومرو ١٦)

قارتى تكرار ماصه اوزرينه قويه‌رق ديدم كه :

— بن‌ده سزى بكلتديكمدن طولايى عفويكزى تمنى ايدرم . ظنمه قالميرسه بركيجه سياحتندن عودت ايديبورسكز ؟ بوكيجه سياحتلرى سزى پك زياده يورارمى‌دكلمى؟.. نه‌قدر اضطراب بخشدر ..

عصبى برتبسم ايله :

— يوق! بوكيجه‌نك بنم ايچون نه‌قدر اضطراب بخش اولديغنى اكلاته‌ميه‌جغم ...

ديه‌رك شدتلى وسوركلى رعشه‌لرله تتره‌مكه باشلادى. بوهيجانى تسكين ايتمك فكريله بر بارداق صو حاضرلادم وهر نه‌قدر كنديسنه‌ده:

— رجا ايدرم مستريح اولكز . . . نه‌اولیورسكز !..

ديدم ايسه‌ده، اك قوتلى مزاجلر بيله بيوك بر تأثر نتيجه‌سى اولان بويله بر بحران عصبى‌يه قارشى مقاومت ايده‌مدكلرندن مجروح شدتله كولمكده دوام ايليور ايدى .

نهايت تدريجاً كسب سكون ايتمكه باشلادى. برآز صكره بورغه‌لردن يورغون وبرآزده محجوب اولديغى حالده ديدى كه:

— تربيه‌سزلك ايتدم ... عفوايدكز...

— خير! فقط شوصودن برآز ايچيكز .

صويك ايچنه برقاچ دامله‌ده قونياق علاوه سيله كنديسنه ايچردم.

مابعدى وار

— سلطان برى قضاسى طاپو كتابتنه اسكچه قضاسى طاپوكاتب سابق عثمان افندى تعيين اولنمشدر.

— بكبازارى قضاسنه مربوط جيدرلر قريه‌سى اهاليسندن چوبان حسينى بجاقله جرح وقتل ايدن قضاى مذكوركك قيالر قريه‌سى اهاليسندن شوبه‌لك اوغلى مصطفانك دردست ايله تحت توقيفه اندينى محلى اشعارندن اكلاشلمشدر .

— نوردويچه‌ر لوئيد قومپانيه‌سنك بايرمن واپوريك لنجامزه ايلك سياحتى اولمق مناسبتله رنجمه‌ياشمش اولان مذكور واپور درونده برباندو موسيقه ترنماز اولمشدر .

— مأذوناً مملكتى جانبده بولنان روسيه سفارتى اوجنبى ترجمانى موسيو ستوليچزا رفاقتده زوجه‌سى وچوجنى اولديغى حالده دون صباح شهرزمزه عودت ايتمشدر .

حوادث يوصيه

اتحاره تصدى — غلطه‌ده كمر التنده مانياينك اوطه‌باشى بولنديغى خانه‌ده ساكن بوركى اولكى كون قاسم پاشاده ساكن همشيره‌سى اليساوينك خانه‌سنه كيدرك انتحار مقصديله كندوسنى برقاچ محلدن جرح ايلمشدر.

— سرقت : اسكدار ساكنلرندن سراج محمد افندى كوپرينك اسكدر اسكله‌سندن واپوره بينه‌جكى صره‌ده يانكجيلر طقوز ليرا قيمتنده بولنان التون ساعت وكوسكنى سرقت ايلمشدر .

— طوپخانه‌ده قره‌باش محله‌سنده ساكن چماشيرجى قره‌مانلى اليساوى بيكار چماشورى بيقامقده اولوب اولكى كون بنه چماشيرلرى خانه‌ده مطبخه براقش اوله‌سيله چماشيرلرك غائب اولمسندن شبهه ايدرك ضابطه‌يه اخبار كيفيت ايلمشدر . ضابطه‌جه اجرا ايديلان تحقيقاتده چماشيرلر غلطه‌ده‌كى كرجقيوسنده قهوه‌جى شكريك دكانده بولنمغله مرقوم تحت استجوابه النمش وافاده‌سنده بوركى وماولدن الديغى سويلمكله مرقومار دردست ايدلمشلردر .

— پك اوغلنده بنائى كليسا سوقاغنده قيومجى خرستو دكانده چرق فوطلى كويا جامكانده بولسان درت بحق ليرا قيمتده‌كى بوزوكى سرقت ايلديكنى ادعا ايلش ايسه‌ده ضابطه‌جه تحقيقات اجرا ايدلمكده بولنمشدر .

— قوم قپوده استاسيون جوارنده بالقجى جافر ارتيمك خانه‌سنك الت قاتنده مستأجراً ساكنه مريم اولكى كيجه‌لامه‌يى اوطه‌ده براقديغى صره‌ده لامه‌نك قضاءً آتش الديغى اوسست طرفنده اقامت ايدنلر طرفندن كورلمكله برمقدار محلى محترق اولديغى حالده اطفا ايدلمشدر .

كلنلر، كيدنلر

بلغار قپو كنخدالغى ايكنجى كاتبى جباروف افندى دون صباح صوفيه‌دن شهرزمزه كلمشدر .

— بصره ولايتى مكتوبىٔ سابق سعادتلو محمد راغب رفيق بك بصره‌دن ، روسيه سفارتى كاتبلرندن موسيو ژورژپتر سبورغدن كلمشلردر .

— بانكر موسيو بوركى لئونيدا طريقى پارسه، خزينهٔ خاصهٔ شاهانه اوزمان ومعادن مفتشى سعادتلو سليمان نافذ بك افندى حضرتلرى براى تفتيش قره‌حكه ، سلانيك ولايتى نافعه مهندسى عزتلو عبدالنافع افندى تيمورحصاره ، يونانستانك ادرنه قونسلوسى موسيو نيقولا سلانيكه كيتمشلردر .

غرائب حزؤدانندن:

كراجينك تدبيرى

فرانسجه برغزته‌ده مطالعه ايدلمشدر :

آمريقاده وفات ايدن تيزه‌سندن منتقل اهميتلى برثرونك صوك ساتقينى‌ده پارسك سفاهت عالملرنده بيتردكدن صكره غيرت ذاتيه‌سندن بشقه مراجعتكاهى قالمامش اولديغنى آچى برتجربه ايله اوكرنن (ارنست وولان) بررسمخانه آچمشدى. (ارنست) فاريسم پايمازسه‌ده كنديسنه پك بى بررسام ده‌ديله‌مز. اكر برآز شهرت قزانغه موفق اولورسه صنعتيله معيشتى تأمين ايده‌جك درجه‌ده پاره قزانه‌بيلوردى. فقط بوشهرتى نصل اكتساب ايتمل ؟ ايشته بوراسى جاى تأملدى. (ارنست) پارسده كنديسنى طانمق ايچون هر رلو تدبيرلره ، چاره‌لره توسل ايتديكى حالده هيچ برنتيجه حاصل ايده‌مدى . كونلرجه ، هفته‌لرجه آته‌لى‌سنده اسنه‌يه‌رك مشترى بكله‌مكدن ارتق يعقوب اوصانمشدى. ايشك اك مشكل جهتى معيشتنك پك زياده طارالمش اولمسى ايدى. رفقاى سفاهتندن (هاترى دوران)له مشتركاً استيجار ايتمش اولدقلرى آپارتمان ايجارندن برقاچ آيلق تراكم ايتمش اولديغى كبى ايكى آيدر آته‌ليه‌نك كراسى‌ده ويره‌مه‌مشدى . دها مشكلى اكمكجى، بقال وقصاب كبى اصناف باننده‌ده قره‌ديسى بوزولمش ايدى. اكمكجى بورجنى ويرمه‌سه اكمك ويرميه‌جكنى سويليه‌رك تهديد ايديبور، بقال وقصاب عين تهديداتله هركون رسامى بيزاراينده‌كلرى كبى خانه صاحبى‌ده برهفته‌يه قدرمتراكم ايجاربدلرينى تماماً تسويه ايتمزسه اموال واشياسنى جزايتديره‌جكنى سويليوردى . صاحب خانه‌نك تعيين ايتديكى مهلك انقضاسنه بكرى‌درت ساعت قالمش، اوكون اكمكجى اكمك برقامشدى . (ارنست) باشنى ايكى للرى آره‌سنه آلديغى حالده پك فنا دوشه‌جه‌يه وارمشدى. مجبا رسامك ذهننده نه‌لر كچيوردى . بونى كيمسه تعيين ايده‌مز. يالكز (ارنست) ى شو دم بحران وتفكراتنده كورنلر بونك آرتق حياتدن نفرت ايتديكنه قائل اولورلردى .

اقشام اوزرى (ارنست) آپارتمانه عودت ايتديكى زمان (هاترى) بى پك نشه‌لى بولدى . (هاترى) مرقص بر اوپرا پارچه‌سى طوتديرمش ، نشه‌ه وشطارتله تغنى ايديبور ، هر سوزينه كورولتيلى ، ذوقلى بر قهقهه ترفيق ايليوردى .

(ارنست) جان صيقتيسيله :

— نه‌خبر .. هاترى؟.. بوكون نشه‌ك برنده ...

— البت ... قونتك توصيه‌سى تأثيرينى كوستردى . ايكى هفته‌يه قدر فابريقه‌ده آچيله‌جق خدمته قايريله‌جغى ديركتور قطعاً وعد ايتدى ...

— ايكى هفته صكره ...

— اوت ، ايكى هفته صكره ظاهر ...

— بوموهوم خدمت بقالى اقناع ايتمه‌ده اكمكجى‌يى ..

— آدم سنده .. دوشونديكك شيئه باق..

— يارين خانه صاحبنك تعيين ايتديكى مهل تمام اولیور ، اشيامى جز اوله‌جق .. سوقاقده قاله‌جغز ..

— بونى هيچ دوشونه‌مم ... شمدى آنلرى براق .. غريب تصادف .. سنك ايچونده فابريقه‌ده برخدمت بولدم .. فابريقه رسمخانه‌سى ايچون‌ده ماهر برسامه احتياج اولديغنى خبرآلدم . يارين ديركتوره مراجعت اده‌جكسك ..

بوسوز (ارنست) ى نشه‌لنديرمدى. او متصل فكراً خانه صاحبيله اشتغال ايديبوردى .

نهايت (هاترى) يه ديدى كه :

— شمدى خيالانى براق هاترى ... يارين نه‌ياپه‌جغز . اوصاحبنى نصل اقناع ايده‌جكز ؟..

— فابريقه‌ده ايش بولديغمزى سويلر ، برقاچ كون مساعده ايسترز .

— بوقاچنجى مساعده ...

— اوحالده بورادن چيقار ، بشقه بردائره طوتارز ...

— (ارنست كوله‌رك) بونه‌قدر خياليرستانه مطالعه ... كرا ويرمه‌دن نره‌يه كيديبورسك ...

— سن بونى مراق ايتمه ... انى بكابراق ...

بوآره‌لق خارجدن قپونك اورلديغى طويلدى . (هاترى) بوكك سسله :

— كيركز ! ... ديه باغردى .

اوطه قپوسى آچيله‌رق ايچرى‌يه ياشلى ، سرت طورلى برى كيردى . (ارنست) ك رنكى آغمشدى. (هاترى) نشه‌لى برطورله :

— بيوركز موسيو ... شمدى سزدن بحث ايديبورايدك ...

— طبيى كرايى حاضرلادكز ...

— شبهه‌يوق.. كرا مسئله‌سنى قونوشيوردق.. برهفته‌يه قدر ...

— بر هفته‌يه قدرمى ؟ ايشته بو ممكن دكل .. سزه وبرديكم مهلت ارتق صوكنجيسيدر .

— كلمجك هفته مطلقا تأديه ايده‌جكز . قطعى سوز ويريورز .

— بوقابل دكل موسيو ... يارينه‌قدر پاره‌لرى ايسترم ..

— فقط بو ممكن دكل ...

— اوحالده اشيا كزى حجز ايتديره‌جكم ...

— بوكا مقتدر اوله‌ميه‌جقسكز ، موسيو ...

— سبب ؟

— چونكه بورادن نقل ايده‌جكز ...

— كرايى ويرمكسزين...

— بيتون دكل .. ايلريده ويرمك نيتيله ...

— بورادن برجوب بيله چيقارمامسكز ..

— كوريرز .

— پك اعلا .

صاحب خانه قپوى حدت وشدتله چاريه‌رق اوطه‌دن چيقدى. (هاترى) كولوردى. (ارنست) تأثرندن آغلايه‌جق درجه‌يه كلشدى . (هاترى) نشه‌سنى بوزميه‌رق :

— نه دوشونيورسك يه . . . اما بجركز آدمسك . . . قالق .. اشيالرى طويلايه‌لم .

— نه اوله‌جق ؟..

— نقل ايده‌جك دكلمى‌يز ؟..

— نره‌يه ... اكلنيوريسك هانرى ... نه سويليورسك ؟

— بن نقل ايده‌جكمز اپارتمانى حاضرلادم ... مأمور اوله‌جغمز فابريقه‌جوارنده كوزل بردائره ... بورادن كيدوب كلك منكلدر ...

— كوه‌زلكدن وازكچمرسك هانرى . . .

— هايدى، هايدى .. قالق... اشيالى حاضرلايه‌لم ... صباحلين غايت ايركن كوچ ايديله‌جك.. بن آرابه‌يى بيله تدارك ايتدم ...

(ارنست) حيرتله قالقدى. ايكى ارقداش موجود اشيالى طويلايديلر، باغلاديلر ... بونلر كيجه ياريسنه قدر سوقاقده كزدكدن صكره دائره‌يه عودتله ياتديلر .. صباحلين ايركندن (هاترى) اويانديغى، شمينه‌يى ياقدى . (ارنست) ذاتاً اوكيجه صباحه‌قدر اوپوبه‌مامشدى .

(هاترى) ارقداشنه خطاباً :

— بن كيديورم ... ياريم ساعته قدر آرابه قپونك اوكنده‌در ...

ديدى. جقدى كيتدى .

اورته‌لق هنوز الاجه قراكلق ايدى . آره‌دن برساعت كچمش ايدى كه (ارنست) سوقاقده‌قاريشقى برطاقم كورلتيلر ايشتدى . باشنى بجره‌دن چيقاردى. آپارتمانك قپوسى اوكنه‌طاقاشيه هيئتيله برابر برچوق حاق بيغلمشدى. بش دقيقه ايچنده آپارتماده هركس قالقمش، كيمى فورپدورلره، كيمى سوقاغه فيرلامشدى.

دائره‌نك فورپدورلرندن طوغرى كورلتيلى اياق سسلرى ايشيديليوردى. دائره‌ده هرقفادن برسس چيقيور.. هركس برشى سويليور.. قاديناره: « يانغين وارا » ديه حايقريشيوررلردى . (ارنست) ك اوطه قپوسى آچيلدى. ياننده برقاچ كشى اولديغى حالده (هاترى) تلاشله اوطه‌يه كيردى. باغيره‌رق :

— هايدى.. طويلاك.. نه‌طوريوريوسكز. يانيورز.. اشيالى طوغرى اشاغى‌يه ..

اطفائيه مأمورلرى بوقارى قاته چيقمشلردى .

بش دقيقه‌ده ارنست وهانرينك اشياسى دائره‌نك قپوسى اوكنده بولنيوردى. بوآملرايكى ارقداشك اشياسنى برلشديردكدن صكره آرابه سرعتله اوزاقلاشدى .

(هاترى) ارقداشنك‌النه بركاغد صقيشديره‌رق:

— سن طوغرى بوآره‌مسه كيت .. آرابه‌جى اشيالى نقل ايده‌جكى برى بيليور . بن براز صكره كله‌جكم . .

— بوراده دها نه ايشك وار ...

— (كوله‌رك) خانه صاحبنه تشكر ايده‌جكم. بوقدر حقوقز وار ...

بويله ديه‌رك غلبه‌لك ايچنده غائب اولدى. (ارنست) له خانه صاحبى آره‌سنده نه‌لر كچديكنى بيلمز ايسه‌كده يانغين وقعه‌سى حقنده قارتلر مه‌معلومات ويره‌بيلورز.

(هاترى) صباحلين اويقودن اويانديقدن صكره شمينه‌يه بر چوق كاغد ، ياموق ، بز پارچه‌لرى طولديرمش، برچوق ممدن كورى علاوه ايتدكدن صكره طوتوشديرمشدى . اورادن سرعتله اپارتمان جوارنده ياغين اخ